

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 407
Vår ref.: 21/10013-5
Saksbehandler: Christian Borgen Lindstad
Dato: 29.03.2021

Svar på covid-19 oppdrag 407 fra HOD - Tilleggsoppdrag til oppdrag 407 - Vurdering av forskjeller i tiltak mellom covid-19-forskriften kapittel 5A (gjeldende Viken) og lokale bestemmelser i Oslo kommune

Svar på dette oppdraget finnes vedlagt

Oppsummering:

- HelseDirektoratet har, sammen med FHI, statsforvalter og Oslo kommune, gjennomgått forskjeller i gjeldende tiltak mellom covid-19 forskriften kapittel 5A (gjeldende i Viken) og lokale bestemmelser i Oslo kommune.
- De konkrete forskjellene i tiltak vurderes ikke å ha uheldige smittevernfarende konsekvenser av betydning.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Christian Borgen Lindstad
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 407 tillegg - Vurdering av det ulike tiltaksnivået som eksisterer som følge av regional regulering av Viken-kommunene etter covid-19-forskriften kapittel 5A og lokal regulering i Oslo kommune/fylkeskommune

---

Oppsummering

- Helsedirektoratet har, sammen med FHI, statsforvalter og Oslo kommune, gjennomgått forskjeller i gjeldende tiltak mellom covid-19 forskriften kapittel 5A (gjeldende i Viken) og lokale bestemmelser i Oslo kommune.
  - De konkrete forskjellene i tiltak vurderes ikke å ha uheldige smittevernfarende konsekvenser av betydning.
-

Opprinnelig oppdragstekst fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag 407 til Helsedirektoratet – Vurdering av det ulike tiltaksnivået som eksisterer som følge av regional regulering av Viken-kommunene etter covid-19-forskriften kapittel 5A og lokal regulering i Oslo kommune/fylkeskommune

Ved forskriftsendring 15. mars 2021 ble alle kommunene i Viken underlagt regulering av covid-19-forskriften kapittel 5A om forsterkede smitteverntiltak. Smitteverntiltak i Oslo følger som kjent av lokal forskrift 10. desember 2020 nr. 2660 om forebygging av koronasmitte, Oslo kommune, Oslo.

Departementet er svært bekymret over situasjonen i Oslo. Selv om ovennevnte regelverk på mange områder er sammenfallende, er det fortsatt flere ulikheter som innebærer ulikt tiltaksnivå mellom Viken og Oslo. Noen eksempler på dette er at i Oslo kan studentene bruke lesesalene, profesjonelle deltakere og toppidrettsutøvere kan trene og konkurrere, og idretts- og fritidsaktiviteter utendørs synes noe mindre strengt regulert (både generelt og for barn/unge under 20 år). I kommuner som er omfattet av covid-19-forskriften kapittel 5A er slike tilbud eller aktiviteter stengt/forbudt eller regulert strengere. For kapittel 5A-kommuner er det også gitt regionale anbefalinger om å holde minst 2 meter avstand til andre der man kan, med unntak for mennesker i egen husstand og andre tilsvarende nære. Det understrekes at det er spesielt viktig å følge avstandsrådet innendørs.

Personer, bedrifter og organisasjoner fra Viken-kommuner, som ofte inngår i samme bo- og arbeidsregion som Oslo, påpeker at slike forskjeller oppleves som både urimelige og forvirrende. Det påpekes også at forskjell på tiltaksnivåene kan bidra til økt mobilitet til Oslo. Departementet er bekymret for at Oslo ikke i større grad har samordnet tiltakene med Viken/nabokommunene, og på enkelte områder ikke har like strenge tiltak, på tross av at Oslo har det høyeste smittetrykket i landet.

Tiltakene i Oslo varer til og med 9. april og for kommunene i Viken varer de til og med 11. april. I forkant av disse datoene skal videre tiltaksnivå vurderes mellom aktuelle kommuner og statsforvaltere. Hdir og FHI vil ha en sentral og førende rolle i dette arbeidet.

Under henvisning til ovenstående ber vi allerede nå Hdir, i samarbeid med FHI, snarest initiere en prosess med Statsforvalter i Oslo og Viken og Oslo kommune, hvor det foretas en vurdering av hvorvidt det er smittevernfarelig forsvarlig at det mellom Viken og Oslo fortsatt opereres med ulikt tiltaksnivå og en litt annen tiltakskombinasjon. Slik vurdering skal omfatte alle enkeltstående områder hvor det etter gjeldende regionalt og lokalt regelverk er tydelige forskjeller hva angår tiltaksnivå. I tillegg til slik vurdering av enkeltstående tiltak, skal det også vurderes hvilken betydning de ulike tiltakskombinasjonene samlet sett har.

Basert på slik prosess med Statsforvalter i Oslo og Viken og Oslo kommune, ber vi om at Hdir, i samarbeid med FHI, vurderer hvilke smittevernfarelige konsekvenser det vil ha dersom man fortsatt skal operere med ulikt tiltaksnivå og en litt annen tiltakskombinasjon mellom Viken og Oslo.

Frist: 23. mars kl 1600

Kontaktperson i Hdir bes oppgitt i besvarelsen.

Kontaktperson i HOD: Kjetil Jonsbu

Tilleggsoppdrag 407 - 24.03.21

Tilleggsoppdrag til oppdrag 407 - Vurdering av det ulike tiltaksnivået som eksisterer som følge av regional regulering av Viken-kommunene etter covid-19-forskriften kapittel 5A og lokal regulering i Oslo kommune/fylkeskommune

HOD viser til Hdirs svar 23.03.21 på ovennevnte oppdrag, hvor Hdir, sammen med FHI, statsforvalter og Oslo kommune, har gjennomgått eksisterende forskjeller i tiltak mellom covid-19-forskriften kapittel 5A (gjeldende i Viken) og lokale bestemmelser i Oslo kommune. Hdirs vurdering/anbefaling kan oppsummeres slik:

- Forskjellene i regelverkene vurderes ikke å ha betydelige smittevernfarelige konsekvenser.
- Det vurderes likevel at bedre samsvar mellom regelverket i kapittel 5A og Oslo kommune hadde vært hensiktsmessig.
- I forlengelsen av dette vurderes at det vil være smittevernfarelig forsvarlig å tilpasse covid-19 forskriften kapittel 5A for bedre samsvar med tiltaksnivået for Oslo på punktene blomsterbutikker, toppidrett og universiteter/høyskoler/lesesaler. Det foreslås derfor konkrete forskriftsendringer på disse punktene som gjør at tiltakene etter kapittel 5A nedjusteres for å nærme seg de tiltak som gjelder i Oslo.

Under henvisning til den situasjon vi nå er inne i med kraftig økt smittetrykk, og den betydning dette begynner å få for både test-, smittesporings- og behandlingsskapasitet i helsetjenesten, vil vi presisere at oppdrag 407 ikke skal forstås som at det er ønskelig med en vurdering av om tiltakene etter kapittel 5A skal nedjusteres. HOD viser i den forbindelse også til gårdagens pressekonferanse hvor det ble redegjort for en rekke innstramminger i nasjonale regler og anbefalinger som følge av smittesituasjonen. Vi viser også til at tiltakene etter kapittel 5A er iverksatt for et stort antall kommuner. Det er ikke ønskelig å operere med "skreddersøm" av tiltakene for ulike kommuner/regioner som omfattes av kapittel 5A. Eventuelle endringer i kapittel 5A vil således måtte gjøres gjennomgående, og kan ikke kun begrenses til kommunene i Viken, eventuelt utvalgte kommuner i Viken med nærhet til Oslo. I lys av dette ber vi

derfor om at Hdir, sammen med FHI, foretar en fornyet vurdering av oppdrag 407. Vi ber Hdir vurdere om det her også er behov for fornyet prosess med statsforvalter og Oslo kommune.

Frist: 10. april 2021

Kontaktperson: Kjetil Jonsbu (99643524 / kjj@hod.dep.no)

Andre relevante oppdrag

Anbefaling om statlig forskrift for kommunene i Viken fra 15.03.21 (Vår ref: 21/8869)

Bakgrunn

Det har vært økende smittepress i Oslo og Viken de siste ukene. I Viken ble det 15.03.21 innført statlig forskrift med tiltaksnivå etter covid-19 forskriften kapittel 5A. Oslo kommune ønsket fortsatt å regulere tiltaksnivået med lokal forskrift, og ble ikke omfattet av det regionale vedtaket. Selv om regelverket på mange områder er sammenfallende, er det enkelte ulikheter som innebærer ulikt tiltaksnivå mellom Viken og Oslo. Det vises for øvrig til oppdragstekst.

Helsedirektoratets oversikt over betydningsfulle forskjeller mellom kapittel 5A og Oslo kommune

Vedlagt finnes Helsedirektoratets liste over tiltaksnivå i Oslo og Viken. Listen ble distribuert til deltakerne i møtet beskrevet under, og det ble gitt anledning til å kommentere.

Avgrensning:

Tiltak i skoler og barnehager reguleres på lokalt nivå og er ikke omfattet av covid-19 forskriften kapittel 5. Vi har avgrenset vår vurdering mot tiltak i skoler og barnehager.

Møte mellom Helsedirektoratet, FHI, statsforvalter og Oslo kommune

Det ble 22.03.21 avholdt møte mellom Helsedirektoratet, FHI, statsforvalter og Oslo kommune.

Statsforvalters erfaringer og vurdering

Statsforvalter fremhever at det spesielt for kommuner i Viken med lite smitte oppleves urettferdig og uforholdsmessig at de på noen områder har strengere regler enn i Oslo. Dette er vanskelig å kommunisere overfor innbyggerne, og det kommer mange henvendelser rundt dette. Spesielt tre temaer har skapt mye engasjement: I Oslo tillates organisert trening for toppidrettsutøvere, blomsterbutikker kan holde åpent, og universiteter, høyskoler og fagskoler kan holde lesesaler og utvalgte undervisningsaktiviteter oppe. Statsforvalter oppfatter at det vil tas godt imot hvis reglene i Viken harmoniseres med Oslo på disse punktene. Videre anbefalte Statsforvalter at det ble gjort justeringer i covid-19 forskriften 5A. Det ble også anført at for kommuner med lite smitte oppleves det også vanskelig at nabokommuner med tilsvarende smittenivå utenfor Viken (for eksempel Valdres) får "holde oppe".

Oslo kommunes vurdering

Kommunen opplever at det er gjort gode vurderinger rundt de områdene der kommunen har hatt lettere tiltak enn covid-19 forskriften kapittel 5A. Man opplever ikke at forskjellene samlet utgjør noen betydelig lemping i forhold til 5A. Når det gjelder universiteter, høyskoler og fagskoler, har man basert seg på nylige råd fra FHI samt vært i dialog med Kunnskapsdepartementet omkring smittevernregler. Man har god erfaring med testregimet som har vært gjennomført ved UiO i regi av Studentsamskipnaden. Det vises også til at Oslo har egne regler for butikker, spesielt forskriftsfestet krav om avstand og maksimalt antall kunder i butikklokaler. Oslo kommune peker videre på at private sammenkomster er en viktig smittekilde: kommunen har innført strenge, forskriftsfestede begrensninger på besøk i private hjem, et inngripende tiltak som ikke finnes i covid-19 forskriften kapittel 5A. Oslo kommune forstår at forskjellene kan oppleves urettferdig og uforholdsmessig i enkelte kommuner, og at det kunne være hensiktsmessig med en samstemming mellom Oslo og Viken.

Oslo kommune erfarer for øvrig at hyppige regelendringer er krevende for befolkning og myndigheter. De har brukt mye ressurser på informasjon og kommunikasjonsarbeid i etterkant av regelendringer.

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Det faglige underlaget fra FHI er vedlagt i sin helhet.

Helsedirektoratets vurdering

Helsedirektoratet viser til vedlagte liste over forskjeller i regler og anbefalinger mellom Oslo kommune og covid-19 forskriften kapittel 5A (Viken). Oslo kommune har på enkelte områder noe lavere forskriftsfestet tiltaksnivå enn i kapittel 5A. Imidlertid har Oslo kommune forskriftsfestet forbud mot mer enn to gjester i private hjem. Dette er strengt, men sammenkomster i private hjem anses å utgjøre en betydelig smittetilstand. Helsedirektoratet og FHI vurderer at alle disse forskjellene, samlet sett, ikke utgjør noen signifikant forskjell mtp. smitterisiko mellom kapittel 5A (Viken) og Oslo kommunes regler. Helsedirektoratet og FHI er enige om at det heller ikke er grunn til å tro at noen av forskjellene, vurdert enkeltvis, skulle utgjøre en signifikant forskjell i smitterisiko mellom Oslo og Viken. Man er spesielt bekymret for mobilitet frem mot og i løpet av påskeferien. Ingen av forskjellene i tiltaksnivå mellom kapittel 5A og Oslo kommune vurderes å utgjøre noen betydningsfull risiko for mobilitet mellom Oslo og kommunene i Viken.

Når det gjelder anbefalinger er det noe høyere tiltaksnivå i pakken som ledsager kapittel 5A enn det som gjelder i Oslo. Imidlertid foreslo Helsedirektoratet og FHI i oppdrag 409 å forsterke flere anbefalinger nasjonalt. Disse gjelder også i Oslo, og således legges det nå opp til at disse forskjellene i stor grad forsvinner.

Ulikheten kan muligens være et problem i seg selv. Man kan ikke utelukke at etterlevelsen svekkes av strenge tiltak der det ikke er smitte. Dette forblir spekulasjon.

Samlet sett vurderer Helsedirektoratet og FHI at gjeldende regler i Oslo og Viken, med de forskjeller som er, er *smittevern*faglig forsvarlig. De aktuelle forskjellene i tiltak mellom Oslo og Viken vurderes således ikke å ha betydelige *smittevern*faglige konsekvenser.

Vedlegg til malen

FHIs besvarelse i sin helhet.

Helsedirektoratets liste over forskjeller i tiltak mellom Oslo og Viken.

Tilleggsoppdrag til oppdrag 407 - Vurdering av det ulike tiltaksnivået som eksisterer som følge av regional regulering av Viken-kommunene etter covid-19-forskriften kapittel 5A og lokal regulering i Oslo kommune/fylkeskommune

HOD viser til Hdirs svar 23.03.21 på ovennevnte oppdrag, hvor Hdir, sammen med FHI, statsforvalter og Oslo kommune, har gjennomgått eksisterende forskjeller i tiltak mellom covid-19-forskriften kapittel 5A (gjeldende i Viken) og lokale bestemmelser i Oslo kommune. Hdirs vurdering/anbefaling kan oppsummeres slik:

- *Forskjellene i regelverkene vurderes ikke å ha betydelige smittevernfarende konsekvenser.*
- *Det vurderes likevel at bedre samsvar mellom regelverket i kapittel 5A og Oslo kommune hadde vært hensiktsmessig.*
- *I forlengelsen av dette vurderes at det vil være smittevernfarende forsvarlig å tilpasse covid-19 forskriften kapittel 5A for bedre samsvar med tiltaksnivået for Oslo på punktene blomsterbutikker, toppidrett og universiteter/høyskoler/lesesaler. Det foreslås derfor konkrete forskriftsendringer på disse punktene som gjør at tiltakene etter kapittel 5A nedjusteres for å nærme seg de tiltak som gjelder i Oslo.*

Under henvisning til den situasjon vi nå er inne i med kraftig økt smittetrykk, og den betydning dette begynner å få for både test-, smittesporings- og behandlingsskapasitet i helsetjenesten, vil vi presisere at oppdrag 407 ikke skal forstås som at det er ønskelig med en vurdering av om tiltakene etter kapittel 5A skal nedjusteres. HOD viser i den forbindelse også til gårsdagens pressekonferanse hvor det ble redegjort for en rekke innstramminger i nasjonale regler og anbefalinger som følge av smittesituasjonen. Vi viser også til at tiltakene etter kapittel 5A er iverksatt for et stort antall kommuner. Det er ikke ønskelig å operere med "skreddersøm" av tiltakene for ulike kommuner/regioner som omfattes av kapittel 5A. Eventuelle endringer i kapittel 5A vil således måtte gjøres gjennomgående, og kan ikke kun begrenses til kommunene i Viken, eventuelt utvalgte kommuner i Viken med nærhet til Oslo. I lys av dette ber vi derfor om at Hdir, sammen med FHI, foretar en fornyet vurdering av oppdrag 407. Vi ber Hdir vurdere om det her også er behov for fornyet prosess med statsforvalter og Oslo kommune.

Frist: 10. april 2021

Kontaktperson: Kjetil Jonsbu (99643524 / kjj@hod.dep.no)

Folkehelseinstituttets vurdering

Det er innført svært strenge tiltak både i Oslo kommune og i kommuner som er omfattet av covid-19-forskriftens kapittel 5A. På noen områder er tiltakene som er innført i Oslo mer omfattende enn tilsvarende regulering i kapittel 5A (jfr. tiltak markert oransje i vedlagt sammenlikningstabell), mens

det på andre områder er strengere tiltak i kapittel 5A enn tiltakene som er innført i Oslo (jfr. tiltak markert gult i vedlagt sammenlikningstabell). Kapittel 5A innebærer generelt svært strenge tiltak på de fleste samfunnsområder. Intensjonen bak en slik tiltakspakke var å ha et verktøy for rask iverksetting av svært strenge tiltak i et begrenset område og i et kort tidsrom dersom smittesituasjonen krevde det. Oslo har hatt strenge tiltak over lang tid og har med sin lokale forskrift muligheten til å målrette tiltakene i større grad enn kommuner som er omfattet av 5A. Vi har så langt ikke holdepunkter for at disse ulikhetene har ført til økt smitte. Forholdsmessigheten av inngripende tiltak må vurderes hyppig, og regulering og anbefalinger justeres ved behov for å gi mest mulig målrettede tiltak. Dette gjelder både områder omfattet av 5A og kommuner med egne forskrifter.

Argumenter for å samordne tiltak innen samme region er å unngå at aktiviteter eller bruk av servicetilbud flyttes over kommunegrensene, og at reising og pendling reduseres, slik at kontakthyppheten reduseres. Ulikhetene mellom tiltak i Oslo og i kapittel 5A er imidlertid små, og vår vurdering er at disse i liten grad bidrar til å øke mobiliteten mellom kommuner i regionen. Isolert sett mener vi de enkeltstående ulikhetene i tiltaksnivå utgjør liten smitterisiko.

Kommunikasjonsmessig kan det være en fordel om tiltakene er ganske like i Oslo og Viken. Samtidig rapporterer Oslo kommune (og flere andre kommuner) at det er en stor utfordring med stadig endringer i tiltakene, og en stor jobb å få befolkningen til å oppfatte hva som er gjeldende tiltak til enhver tid.

Forståelsen for innføring av omfattende tiltak i befolkningen vil øke dersom tiltakene oppleves som forholdsmessige. Derfor kan det være uheldig om det oppfattes at Viken har strengere tiltak enn Oslo, all den tid det totale smittenivået i Oslo er høyere enn i Viken. Vår oppfatning er imidlertid ikke at den totale tiltakspakken i Oslo nødvendigvis er mindre streng enn 5A-tiltakene, men heller mer målrettet ved at de har innført avbøtende tiltak som for eksempel jevnlig testing av studenter ved UiO.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.

Liste over forskjeller i tiltaksnivå mellom covid-19 forskriften kapittel 5A og Oslo kommune, utarbeidet av Helsedirektoratet 22.03.21. Listen ble sendt til møtedeltakerne før møtet 22.03.21. Innspill fra Oslo kommune ble mottatt og hensyntatt.

	5A - Særlig høyt tiltaksnivå	OSLO	
Universiteter og høyskoler	Stengt	Noen åpne lesesaler, OsloMet delvis åpent	
Treningssenter	Stengt	Stengt – unntak for rehabilitering med personlig trener *	
Svømmehaller mv.	Stengt	Stengt – unntak skolesvømming, rehabilitering, toppidrett	
Organisert fritidsaktivitet over 20 år (ikke toppidrett)	Stengt	Stengt innendørs. Utendørs max 10 personer – også råd og frarådninger	
Toppidrett	Stengt	Åpent (seriespill anbefales utsatt)	
Tros- og livssynshus med unntak bisettelser og begravelser	Stengt – unntak bisettelser og begravelser og personlige samtaler	Åpent, med begrensninger. Arrangementer utenom begravelser/bisettelser forbudt	
Biblioteker	Stengt	Åpent, med begrensninger	
Arrangementer med unntak begravelser bisettelser	Forbudt (tillatt med inntil 30 i begravelser og bisettelser)	Forbudt (tillatt med inntil 50 i begravelser og bisettelser)	
Butikker med unntak for matbutikker, bensinstasjonen mv.	Stengt	Stengt, i tillegg unntak for blomsterbutikker MEN: regler om maksimalt antall i butikker	
Besøk i hjemmet	Ikke regulert	Forbudt med flere enn to	Strengere i Oslo
Barneskoler	Ikke regulert	5.-7. trinn stengt i enkelte bydeler	Strengere i Oslo
Ungdomsskoler	Ikke regulert	Stengt	Strengere i Oslo
Videregående skoler	Ikke regulert	Stengt	Strengere i Oslo
Serveringssteder, restauranter mv.	Stengt	Stengt	Likt
Skjenkestopp	Stengt	Stengt	Likt

Varehus og kjøpesenter	Ikke egen regulering, men enkeltbutikker er stengt	Ikke egen regulering, men enkeltbutikker er stengt	Likt
«Klikk og hent»	Åpent	Åpent	Likt
Fornøyelsesparker, bingohaller mv.	Stengt	Stengt	Likt
Organiserte fritidsaktiviteter for barn og unge under 20 år	Åpent	Åpent	Likt
Museer	Stengt	Stengt	Likt
Kino, teater og konsertsteder	Stengt	Stengt	Likt
Andre offentlige innendørs kulturarenaer	Stengt	Stengt	
Påbud om hjemmekontor	Påbudt	Påbudt	
Plikt til å benytte munnbind	Påbudt	Påbudt	

* Unntak ifm. rehabilitering og opptrening som tilbys individuelt på treningssentre og lignende steder vurderes fjernet, da man ser at det benyttes utover det som var intensjonen.

Anbefalinger: Viktigste forskjeller mellom kapittel 5A og Oslo kommune

Kap. 5A: har generell anbefaling om 2m avstand.

Kap. 5A: har råd om forsterkede tiltak i 1:1-virksomheter som f.eks. frisører

Kap. 5A: har anbefaling å unngå kjøpesenter eller varehus i nabokommuner

Kap. 5A: har forsterkede anbefalinger vedr. reise til fritidsbolig

Kap. 5A og Oslo kommune har begge anbefaling om å unngå bruk av kollektivtransport. Kap. 5A har i tillegg anbefaling om å innføre forsterkede tiltak i kollektivtransporten, "dette kan for eksempel være at det kun brukes opptil 50 prosent kapasitet i transportmiddelet."